Sylwester Szafarz

BRICS w warunkach pandemii

To było do przewidzenia – obecny podwójny kryzys globalny (pandemiczny i ekonomiczny) może stanowić przesłankę i unikalną sposobność dla zasadniczych przetasowań i usprawnień geopolitycznych, geostrategicznych i geoekonomicznych, które dokonują się na naszych oczach. Stary świat powojenny (tzw. pojałtański), jego niewydolne instytucje i anachroniczne systemy odchodzą w mroki historii. Nie zdołały one obronić ludzkości przed niewymownymi ofiarami, strasznymi cierpieniami, wielkimi stratami, głębokimi dysproporcjami i groźnymi perturbacjami oraz brakiem pomyślnych perspektyw rozwojowych. Rodzi się Nowy Świat i Nowy (lepszy?) Ład Światowy. Jak by to ironicznie (acz realistycznie) nie brzmiało – obydwa obecne kryzysy stanowią bardzo silny bodziec oraz katalizator stymulujący i wymuszający pozytywne (oby!?) przemiany na Ziemi dające szanse uratowania naszej cywilizacji.
Wyrazem dokonujących się przemian są chociażby najnowsze wydarzenia międzynarodowe w skali makro (bezprecedensowo, wszystkie on–line), a mianowicie: XII Konferencja „na szczycie" BRICS w Moskwie i w pozostałych stolicach mocarstw członkowskich (17.11.2020 r.; Konferencja miała się odbyć 5 miesięcy wcześniej w Sankt Petersburgu, ale została przełożona z uwagi na pandemię), utworzenie Stowarzyszenia wolnego handlu RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership) z udziałem 15 państw Azji/Pacyfiku (15.11.2020 r., na naradzie ASEAN w Wietnamie) oraz kolejna (już XV) Konferencja „na szczycie" G-20 z centralą w stolicy Arabii Saudyjskiej, Riyadzie (21-22.11.2020 r.). (Nota bene: wszystkie mocarstwa członkowskie BRICS wchodzą w skład G20).
Głównymi tematami makro obrad tych Konferencji były, naturalnie: zwalczanie pandemii, odrodzenie gospodarcze i zrównoważony rozwój oraz, w przypadku BRICS, budowanie nowego wielobiegunowego ładu światowego (multilateralizm). Wspomniane powyżej doniosłe wydarzenia międzynarodowe powodują lawinowy efekt kumulacyjny oraz stanowią solidne i wymowne wyrazy dokonujących się przemian globalnych, przyspieszając ich tempo. Koncepcja RCEP powstała na „szczycie" 10 państw ASEAN (Association of South East Asia Nations) w 2011 r., na wyspie Bali. Później dołączyło do nich jeszcze pięć państw na czele z Chinami. Docelowo – „piętnastka" RCEP, do której mogą przystąpić jeszcze Indie i in., zamierza zlikwidować 90% opłat celnych na towary importowane w ramach tej Organizacji. Tworzy ona (łącznie) jeden z największych rynków na świecie – 30% ludzkości (2,2 mld obywateli – producentów i konsumentów) i, także, 30% łącznego ŚPB (26,2 bln USD). Co na to Unia Europejska i inne regionalne ugrupowania gospodarcze, szczególnie amerykańskie, afrykańskie itp.?
Piszę ten wstęp pro memoria („ku pamięci"), szczególnie, młodych Czytelników, którzy nie znają, nie pamiętają, albo nie chcą znać czy pamiętać, co oznacza wymieniony skrót BRICS. To pierwsze litery nazw wielkich mocarstw, które utworzyły tę wspólną Organizację: Brazil – Russia – India – China – South Africa. Jej bezprecedensowa (bowiem on–line) XII Konferencja „na szczycie" odbyła się pod rotacyjną prezydencją rosyjską, w Moskwie/Sankt Petersburgu; zaś przywódcy pozostałych mocarstw członkowskich przemawiali ze swoich siedzib w poszczególnych stolicach.
BRICS powstał w niezwykle trudnej i komplikującej się coraz bardziej sytuacji na świecie.

Rozwija się on efektywnie na przekór rosnącym przeciwnościom losu i stara się pokonywać kolejne przeszkody rozwojowe. Jak podaje „Yearbook of International Organizations, 2017 – 2018", na świecie istnieje ponad 67.000 rozmaitych organizacji międzynarodowych w 300 krajach i terytoriach. Prawie połowa z nich, to tzw. organizacje uśpione. Rzecz znamienna, iż do tej pory żadnej z tak licznych organizacji, z osobna, nawet ONZ, ani wszystkim razem, stalinowcom, neoliberałom, masonom i in. nie udało się ukierunkować rozwoju świata w stronę pozytywną, pokojową i bezpieczną oraz uwolnić ludzkość od wielkich nieszczęść, tragedii, patologii, pandemii i braku jasnych perspektyw. Obecnie BRICS, RCEP i in. biorą to zadanie na własne barki.
W kategoriach teoretycznych, koncepcję BRIC (jeszcze bez RPA,), sformułował, jako pierwszy, w roku 2001, prof. Jim O'Neill, główny ekonomista koncernu Goldman Sachs (sic!), prezes Goldman Sachs Asset Management, w publikacji pt.: „Building Better Global Economic BRIC". Następnie, w roku 2003, przedstawił on prognozę futurologiczną, z której wynika, iż – do roku 2050 – gospodarki BRIC łącznie wysuną się na I miejsce w świecie, prześcigając najpierw Unię Europejską, a następnie USA i Japonię. Koncepcję J. O'Neill'a podjął w praktyce Prezydent Władimir Władimirowicz Putin i zainicjował dialog polityczny z partnerami (we wrześniu 2006 r.). W wyniku tego, I Konferencja BRIC „na szczycie" odbyła się w Jekatierinburgu (16 czerwca 2009 r.). Następnie, 24.12. 2010 r., do BRIC przystąpiła RPA (South Africa), w wyniku czego powstał BRICS, do którego pretenduje także Turcja , Grecja i in. Zresztą, Prezydent Turcji używa już, a priori, skrótu BRICST. I tak doczekaliśmy szczęśliwie do niedawnej XII Konferencji tego rodzaju. BRICS pracuje nie tylko na Konferencjach na najwyższym szczeblu; bowiem przez okrągły rok funkcjonują nieprzerwanie dziesiątki jego instytucji na szczeblach ministerialnych, resortowych i specjalistycznych zajmujące się wszystkimi najważniejszymi problemami nurtującymi i trapiącymi naszą cywilizację.
Łączny potencjał BRICS jest ogromny: prawie 3,6 mld ludności, 39,7 mln km kw. powierzchni, PKB (w kategoriach PPP) = 44,21 bln USD (w tym PKB, PPP, Chin = 27,3 bln USD) itp. W sumie, dotychczasowy dorobek tej Organizacji jest bardzo bogaty i bardzo pożyteczny. Trudno byłoby wyobrazić, jak podle wyglądałby dziś świat bez BRICS!? Rozważane są koncepcje rozszerzenia jego składu (tzw. BRICS Plus) oraz kręgu współpracy z innymi państwami (tzw. Outreach Program), co stanowi zapowiedź totalnej innowacyjnej globalizacji funkcjonowania BRICS. Również prof. J. O'Neill kroczy dalej swym szlakiem i proponuje utworzenie nowego ugrupowania globalnego, tzw. Next Eleven z udziałem: Wietnamu, Turcji, Filipin, Pakistanu, Nigerii, Meksyku, Korei Płd., Iranu, Indonezji, Egiptu i Bangladeszu (źródło: „World Finance" z dnia 04.05.2020 r.). A gdzie Polska?

XII Konferencja „na szczycie"

Jak zwykle, została ona poprzedzona skrupulatnymi przygotowaniami i staraniami rotacyjnej Prezydencji rosyjskiej, co spotkało się z uznaniem i z podziękowaniami ze strony pozostałych przywódców mocarstw członkowskich BRICS. Zresztą, termin Konferencji trzeba było przesunąć o 5 miesięcy – z uwagi na pandemię. Ramowy temat obrad określono następująco: „Globalna stabilność, wspólne bezpieczeństwo, innowacyjny rozwój". Żeby lepiej uzmysłowić Czytelnikom zagadnienia makro (i – niektóre – mikro), którymi zajmuje się obecnie ta Organizacja, przedstawiam najpierw najważniejsze treści przemówień przywódców a następnie syntezę Deklaracji końcowej (tzw. Deklaracji moskiewskiej) uchwalonej jednomyślnie w wyniku obrad (jednomyślność – to wynik efektywnych prac przygotowawczych).

Prezydent Jair Messias Bolsonaro (Brazylia):
kluczowe znaczenie w walce z pandemią ma obecnie opracowanie i stosowanie odpowiedniej szczepionki; Brazylia stara się wyprodukować własną wersję takiej szczepionki. Niezbędne jest także zwiększenie efektywności współpracy w ramach BRICS („dla dobra obywateli") celem zwalczania pandemii i skutków kryzysu gospodarczego. Ponadto, Organizacja powinna odgrywać „centralną rolę" w zakresie walki i pokonania pandemii. Nie należy „upolityczniać wirusa" lecz trzeba zreformować w trybie pilnym WHO (World Health Organization). Trzeba także radykalnie zmniejszyć emisję dwutlenku węgla do atmosfery. Brazylia jest obiektem ostrych ataków ze strony handlarzy i złodziei drewna, którzy wycinają nielegalnie lasy amazońskie. Siły policyjne podejmują aktywne i zdecydowane przeciwdziałania w tej mierze. Brazylia opowiada się za doskonaleniem współpracy wewnętrznej w ramach BRICS i za precyzyjnym określeniem nowych priorytetów. W tym celu należy zapewnić wolność w działaniach, kreatywność i przedsiębiorczość, rozszerzać wymianę handlową, także z udziałem sektora prywatnego, między mocarstwami członkowskimi BRICS. Kluczowe i fundamentalne znaczenie ma również zreformowanie organizacji międzynarodowych, np. Rady Bezpieczeństwa ONZ, demokratyzowanie systemu zarządzania sprawami globalnymi, usprawnienie metodologii dofinansowania (subsydiów) dla rolnictwa, kosztem przemysłu itp. J.M. Bolsonaro zaapelował też ponownie o udzielanie poparcia dla Brazylii, Indii i RPA celem ich włączenia, jako stałych członków, do składu RB ONZ oraz zapewnił o wspieraniu działań Indii – jako przyszłorocznego Przewodniczącego BRICS (poczynając od 01.01.2021 r.).

Prezydent Władimir Władimirowicz Putin (Rosja):
przemawiał jako pierwszy w charakterze ustępującego rotacyjnego Przewodniczącego BRICS i gospodarza XII Konferencji. W 2020 r. w BRICS zorganizowano 130 imprez merytorycznych i 25 narad na szczeblu ministerialnym. Priorytetem jest lepsza koordynacja poczynań pomiędzy mocarstwami BRICS. Jeszcze 5 lat temu, na Konferencji „na szczycie" w Ufie (2015 r.), omawiano współpracę w zakresie zwalczania chorób zakaźnych i utworzono mechanizm ostrzegawczy. W ślad za tym Rosja nawiązała współpracę z Chinami, z Indiami i z Brazylią. Obecnie, strona rosyjska zamierza uruchomić na wielką skalę i w trybie pilnym produkcję szczepionki Sputnik V oraz drugiej dostępnej już szczepionki – EpiVacCorona. BRICS-owski NDB (New Development Bank) przeznacza 10 mld USD na walkę z pandemią oraz 20 mld USD na realizację 62 wspólnych wielkich inwestycji.
W.W. Putin omówił też szczegółowo inne kluczowe poczynania z okresu Prezydencji rosyjskiej, jak np.: strategia partnerstwa gospodarczego BRICS do roku 2025, BRICS' Network University, współpraca w zakresie kultury, nauki, sportu i turystyki. Podkreślił ważne znaczenie umacniania bezpieczeństwa w skali regionalnej, zwalczania terroryzmu międzynarodowego (strona rosyjska przedstawiła stosowny dokument ws. antyterroryzmu) i handlu narkotykami. Omówił niebezpieczną sytuację w Syrii oraz podkreślił ryzyko eskalacji napięcia w Iraku, w Afganistanie, w rejonie Zatoki Perskiej, w Libii, w Jemenie, a nawet w Nagornym Karabachu. W takiej sytuacji, zwiększa się znaczenie współpracy BRICS z innymi partnerami, np. w ramach procedury BRICS Plus i BRICS Outreach, szczególnie w zakresie doskonalenia łańcuchów wymiany wartości materialnych, otwartości handlu międzynarodowego, uruchomienia „zielonych korytarzy", wolnych od wojen i sankcji – celem transportowania żywności, lekarstw itp. W.W. Putin zapowiedział także, iż XIII Konferencja „na szczycie" BRICS odbędzie się w Indiach, w 2021 r.

Premier Narendra Modi (Indie):
na początku przemówienia przywódca indyjski wyraził poparcie dla koncepcji multilateralizmu (wielobiegunowości) oraz potępił terroryzm stanowiący, jego zdaniem, największe zagrożenie dla świata. Choć nie wymienił Pakistanu z nazwy, dla wszystkich nie ulegało wątpliwości, iż była to aluzja do tego państwa, skonfliktowanego od dawna z Indiami. Premier uznał, iż BRICS ma do odegrania wielką rolę (major role) w zwalczaniu pandemii i w regeneracji gospodarczej świata, ale, w tym zakresie, Organizacja odczuwa pewien stres (napięcie). To, z kolei, uznano za bezimienną aluzję do Chin – w ślad za niedawnym starciem na granicy między obydwoma sąsiadującymi mocarstwami. N. Modi zaapelował o zwiększenie obrotów handlowych w ramach BRICS (do 50 mld USD) oraz zapowiedział utworzenie filii (oddziału) New Development Bank'u w Indiach, poczynając od 2021 r.
Konieczne jest zreformowanie Rady Bezpieczeństwa ONZ, WTO, WHO, MFW i innych organizacji międzynarodowych, których wiarygodność jest obecnie kwestionowana z uwagi na to, że reprezentują one poglądy stosownie do realiów sprzed 75 lat. Indie proszą pozostałych partnerów z BRICS o wspieranie ich kandydatury na stałego członka RB ONZ. Już od początku 2021 r. Indie zostaną wybrane na niestałego członka tej Rady i wówczas będą przyczyniać się do realizacji koncepcji reformatorskiego multilateralizmu („reformed multilateralizm") i również do zreformowania RB ONZ.

Prezydent Xi Jinping (Chiny):
jak zwykle, przemówienie przywódcy chińskiego oczekiwane było z dużym zainteresowaniem i, jak zwykle, oczekiwanie to zostało spełnione. Na wstępie, Xi Jinping podkreślił potrzebę wspólnej reakcji BRICS na pandemię i na kryzys gospodarczy – największy od czasów wielkiego kryzysu światowego z lat 30-tych minionego stulecia. Choć obecnie szaleje unilateralizm i protekcjonizm, to nasze nadrzędne cele: pokój i rozwój, multilateralizm i globalizacja gospodarcza oraz wspólna przyszłość dla wszystkich pozostają niezmienione. W ślad za tym, Prezydent ChRL przedstawił 5 zasadniczych propozycji poczynań BRICS w nowej sytuacji, a mianowicie:
1.Realizować ideę multilateralizmu (wielobiegunowości), zapewnić pokój, stabilizację, równość, sprawiedliwość i zrównoważone bezpieczeństwo („sustainable security") na świecie. Przestrzegać postanowienia Karty Narodów Zjednoczonych i zasady nieingerencji, zaś sprawy sporne regulować drogą konsultacji i negocjacji. 2. Umacniać solidarność i koordynację w walce z pandemią – w trosce o bezpieczeństwo i pomyślność obywateli. ChRL współpracuje już z Rosją i z Brazylią w III fazie testów klinicznych ze szczepionkami; do tej współpracy przyłączą się także Indie i RPA. Szczepionki będą dostarczane mocarstwom członkowskim BRICS. Chiny proponują zorganizowanie sympozjum specjalistycznego BRICS nt. roli medycyny tradycyjnej w walce z pandemią oraz opowiadają się przeciwko upolitycznianiu, oczernianiu i poszukiwaniu „kozła ofiarnego" w tych sprawach. Należy położyć kres praktykom „politycznego wirusa"; 3. Stosować zasady otwartości i innowacyjności w dążeniu do uzdrowienia gospodarki światowej. Jak wynika z danych MFW, stopa wzrostu gospodarczego świata wyniesie zaledwie 4,4% w br.; zaś w wielu krajach rozwiniętych i rozwijających się będzie to „wzrost" ujemny (po raz pierwszy od 60 lat). Dlatego też pilnym zadaniem jest ustabilizowanie gospodarki światowej, koordynowanie polityki makroekonomicznej i kontrolowanie pandemii. Niedopuszczalne jest wykorzystywanie pandemii w celach „deglobalizacji", separatyzmu gospodarczego czy „systemów równoległych", co wyrządza szkody wszystkim ludziom.
Zamiast tego należy tworzyć otwartą gospodarkę światową, zwalczać protekcjonizm,

wprowadzać nowe formy przedsiębiorczości i nowatorskie modele ekonomiczne oraz stosować innowacje technologiczne – w dążeniu do wspólnego rozwoju o wyższej jakości i o większej wytrzymałości. Chiny utworzą w mieście Xiamen ośrodek badawczy BRICS ws. nowej rewolucji technologicznej oraz pomyślnego rozwoju gospodarki cyfrowej („digital economy"). 4. Priorytetem w tych poczynaniach powinna być troska o dobrobyt społeczny i o zrównoważony rozwój globalny. To jest bowiem kluczem do wszystkiego. Kolejnym priorytetem jest likwidacja ubóstwa. Bank Światowy prognozuje spadek ŚPB per capita o 3,6% w br. oraz wpadnięcie od 88 do 115 mln ludzi w skrajne ubóstwo; 5. Bardzo ważnym zadaniem jest także zapewnienie „zielonego rozwoju", szczególnie zmniejszenie zużycia węgla jako paliwa energetycznego, oraz harmonii pomiędzy człowiekiem a przyrodą. Należy, w związku z tym, realizować, w dobrej wierze postanowienia Porozumienia Paryskiego, zwiększać pomoc dla krajów rozwijających się, szczególnie dla małych państw wyspiarskich, zmniejszać emisję CO2 do roku 2030, tak aby osiągnąć uniezależnienie od węgla („carbon neutrality") do roku 2060.
Na zakończenie swego przemówienia, Prezydent Xi Jinping przedstawił krótką informację o doniosłych przemianach następujących obecnie w Chinach w życiu politycznym i społeczno-gospodarczym oraz w polityce zagranicznej po V Plenum XIX KC KPCh. Zmiany te określił mianem nowej filozofii rozwoju.

Prezydent Cyril Ramaphosa (RPA):
wyraził podziękowanie partnerom z BRICS za ich pomoc i solidarność w czasie pandemii oraz poparcie dla propozycji A. Guterres'a, Sekretarza Generalnego ONZ, ws. Nowego Ładu Globalnego („New Global Deal"). Zwrócił się też z prośbą o pakiet wsparcia („stimulus package") dla państw afrykańskich w tym trudnym okresie. Zaapelował o zwiększenie roli New Development Bank oraz o utworzenie ośrodka badań nad szczepionkami w RPA. Wyraził również poparcie dla propozycji ustanowienia przez BRICS ośrodka ostrzegającego przed epidemiami. Ważnym zadaniem jest obecnie przyspieszenie realizacji zadań i celów BRICS Strategy for Economic Partnership 2025 oraz, szczególnie, zwiększenie pomocy dla RPA i dla całej Afryki w procesie industrializacji i podejmowania nowych inwestycji. Prezydent RPA wyraził też zdecydowane poparcie dla koncepcji multilateralizmu oraz dla przeprowadzenia niezbędnych reform w systemie ONZ, szczególnie RB ONZ, w WTO i w innych organizacjach międzynarodowych.

Deklaracja moskiewska:

Zgodnie z tradycją i z obecnymi potrzebami, ukoronowaniem obrad analizowanej Konferencji było uchwalenie Deklaracji końcowej. Stanowi ona syntetyczne i uogólnione ujęcie treści zawartych w ww. przemówieniach przywódców, w dokonaniach z minionego okresu oraz w planach na przyszłość. Bardzo ważnym elementem Deklaracji jest też analiza sytuacji globalnej, w której przyszło działać BRICS i żyć obywatelom Ziemi. Jest to dość obszerny dokument składający się z preambuły, z 4 rozdziałów merytorycznych i zawierający 97 punktów. Poniżej przedstawiam krótką analizę najważniejszych stwierdzeń i ocen zawartych w Deklaracji:
Rozdział I, pt.: „Zjednoczeni na rzecz lepszego świata", nawiązuje do 75-tej rocznicy zakończenia II wojny światowej i utworzenia ONZ oraz uwypukla ważną rolę tej Organizacji i Karty Narodów Zjednoczonych w życiu międzynarodowym. BRICS wyraża poparcie dla multilateralizmu i wzywa organizacje międzynarodowe do działania w interesie wszystkich obywateli Ziemi. Złożono gratulacje Indiom z powodu wybrania tego mocarstwa na niestałego

członka RB ONZ w latach 2021-22, wyrażono uznanie dla RPA z analogicznego tytułu (w latach 2019-20) oraz poparcie dla Brazylii, która będzie niestałym członkiem RB w latach 2022-23. Podkreślono potrzebę pilnego zreformowania ONZ, szczególnie RB, ZO (Zgromadzenia Ogólnego), Rady Ekonomiczno – Społecznej i in. oraz zwiększenia reprezentacji krajów rozwijających się w tych instytucjach. Wyrażono też uznanie dla pracowników służby zdrowia na świecie w czasie pandemii i podkreślono pilną potrzebę wytworzenia i stosowania odpowiednich szczepionek.

Rozdział II, pt.: „Polityka i bezpieczeństwo" – BRICS podkreśla, na wstępie, iż nawet w czasach pandemii jego działalność statutowa nie słabnie, szczególnie w zakresie utrwalania pokoju i bezpieczeństwa, zwalczania terroryzmu i trans granicznej przestępczości zorganizowanej oraz likwidowania ognisk zapalnych na świecie. Wygaszanie tych ognisk powinno dokonywać się metodami politycznymi i dyplomatycznymi, a nie siłowymi. I tak, np., BRICS opowiada się zdecydowanie za pilnym przedłużeniem ważności Układu rosyjsko-amerykańskiego (z 2010 r.) ws. redukcji ofensywnych broni strategicznych (nuklearnych) oraz za całkowitym zakazem broni bakteriologicznych i chemicznych.

Pokojowo i dyplomatycznie, na drodze negocjacji, należy też regulować jakże liczne i niebezpieczne ogniska zapalne, źródła napięć i konflikty na świecie, a mianowicie: Syria (bez stosowania siły), Palestyna – Izrael (wznowić negocjacje), Liban (potrzeba normalizacji), Irak (konieczność stabilizacji), Jemen (zakończyć starcia poprzez konstruktywny dialog), Zatoka Perska (zlikwidować napięcie), Afganistan (utworzyć pokojowo suwerenne państwo), Kaukaz (poparcie dla porozumienia azersko-ormiańskiego ws. Nagornego Karabachu), Półwysep Koreański (stabilizacja i denuklearyzacja), Afryka („African solutions to African problems), Libia (ustabilizowanie i normalizacja sytuacji), podobnie w Sudanie i w DR Konga.

BRICS wzywa także do zawarcia Konwencji (w ramach ONZ) ws. terroryzmu międzynarodowego, domaga się efektywnej współpracy w następujących dziedzinach: bezpieczeństwo internetowe (cyber security), rewolucja cyfrowa, ochrona dzieci przed agresją seksualną, przemyt narkotyków, zwalczanie korupcji i pranie brudnych pieniędzy.

Rozdział III, pt.: „Gospodarka i finanse. Współpraca międzyrządowa". Poczynania i zamierzenia BRICS w tych dziedzinach są bardzo różnorodne, bogate i potrzebne światu. I tak, np.,: obecnie i po zakończeniu pandemii – doskonalić współpracę w ramach BRICS i na całym świecie celem zwalczania kryzysu gospodarczego i stymulowania wzrostu gospodarczego – dla dobra obywateli. Budować stabilny, bezpieczny i otwarty rynek globalny oraz bardziej wytrzymałe (trwałe) łańcuchy zaopatrzenia w skali globalnej; wspierać poczynania G20 także w zakresie uaktualnienia jego programu działania (G20 Action Plan); zaś MFW powinien zapewnić światu „finansową sieć bezpieczeństwa" oraz pomagać biednym krajom o poprzez kredyty; jeśli zaś chodzi o WTO (World Trade Organization), to wszyscy jego członkowie powinni unikać środków unilateralnych i protekcjonistycznych oraz stosować rozwiązania multilateralne. Natomiast BRICS-owski New Development Bank będzie starał się niwelować straty spowodowane przez pandemię i wyasygnuje 10 mld USD dla państw członkowskich Banku; jego skład powinien ulec rozszerzeniu.

Inne priorytety zawarte w Deklaracji: doskonalenie współpracy w zakresie handlu i inwestycji, gospodarka cyfrowa (internetowa), energia, niwelowanie strat poniesionych przez pandemię w zakresie turystyki, modernizacja rolnictwa (mocarstwa BRICS wytwarzają ok. 35% światowej produkcji żywności), zmniejszenie skali strat i marnotrawienia płodów rolnych i żywności, utworzenie wspólnego ośrodka wczesnego ostrzegania przed epidemiami, nowoczesne kształcenie kadr („human capital"), zwalczanie unikania podatków (oszustw podatkowych),

redukowanie ubóstwa, wspólne przeciwstawianie się klęskom żywiołowym, troska o różnorodność przyrodniczą („biodiversity) . Współpraca w zakresie polityki celnej. W Deklaracji zawarto też wyrazy poparcia dla BRICS-wskiego Stowarzyszenia Przedsiębiorczości Kobiet („BRICS Women Business Alliance").
Rozdział IV, pt.: „Wymiana kulturalna i społeczna". W rozdziale tym wyeksponowano znaczny postęp, niezależnie od pandemii, jaki dokonał się we współpracy w sferze kulturalnej, artystycznej, sportowej, filmowej, młodzieżowej, studenckiej, naukowo–technicznej, parlamentarnej i in. oraz we współdziałaniu między sądami najwyższymi, naczelnymi izbami kontroli i ministerstwami kultury państw BRICS. Zaproponowano utworzenie Rady ośrodków naukowo – badawczych BRICS (BRICS Think Tank Council).
Do Deklaracji dołączono dwa załączniki, z których 1 zawiera wykaz dokumentów, spotkań i kontaktów oficjalnych pomiędzy mocarstwami BRICS oraz najważniejszych imprez w okresie sprawozdawczym („BRICS „Cooperation Outcomes", 39 pozycji); a 2 jest rejestrem wydarzeń, narad, imprez, konferencji i dokumentów, głównie w ramach współpracy społecznej, podczas Prezydencji rosyjskiej („Meetings held under the Chairmanship of the Russian Federation",137 pozycji). Trzeba przyznać, że przedstawiony bilans dokonań BRICS w kluczowych dziedzinach i plany na przyszłość są przebogate i imponujące. Trzeba mieć dużo odwagi, poczucia odpowiedzialności i wyobraźni, aby zabierać się do realizacji tak poważnych zadań w tak trudnych czasach!

Jakie perspektywy?:

Nieustające zjawiska kryzysowe, szczególnie ekonomiczne, w XXI wieku uwypuklają i uzasadniają coraz bardziej potrzebę i efektywne funkcjonowanie takich organizacji międzynarodowych jak BRICS i in. Jeśli one nie zdołają wyprowadzić świata na prostą drogę rozwoju, to nikt inny temu nie podoła. Zresztą, skład tej Organizacji mówi sam za siebie. Skupia ona potężne, szybko rozwijające się i przyszłościowe mocarstwa Azji, Afryki i Ameryki Południowej. Nowożytna historia świata zna najrozmaitsze organizacje międzynarodowe, ale takiej, jak BRICS jeszcze nie było. Jej utworzenie jest więc epokowym wydarzeniem bez precedensu, mającym, jak wykazuje dotychczasowa praktyka, duże szanse rozwoju i powodzenia. Systematycznie i dość szybko mocarstwa członkowskie kreują, doskonalą i modernizują założenia merytoryczne i programowe BRICS, z których wynika jednoznacznie, iż ich celem strategicznym jest budowanie nowego i lepszego świata oraz wyprowadzenie naszej cywilizacji z obecnej głębokiej zapaści rozwojowej i irracjonalnego nieładu systemowego wytworzonego przez wielki kapitał i kapitalizm północno-atlantycki, szczególnie przez jego odmianę neoliberalną.

***

W niniejszym opracowaniu zawarta jest dość szczegółowa choć krótka analiza okoliczności, które doprowadziły do powstania tej Organizacji oraz kolejnych etapów jej dynamicznego rozwoju w ostatnich 12 latach. Jego kamieniami milowymi są coroczne spotkania czterech prezydentów i premiera Indii „na szczycie". BRICS działa już non stop przez całe okrągłe lata – bowiem pracują nieprzerwanie dziesiątki jego instytucji ministerialnych, resortowych i specjalistycznych zajmujących się priorytetowymi problemami nurtującymi naszą cywilizację. Proces doskonalenia, optymalizacji i decentralizacji BRICS następuje coraz szybciej. BRICS nie

zamierza nikogo zastępować i wyręczać ani też nikomu odbierać chleba. Pragnie jedynie kreować nową lepszą, innowacyjną, multilateralną i humanistyczną jakość na kuli ziemskiej – niejako na gruzach systemowych i kryzysowych spowodowanych przez wielki kapitał północno-atlantycki i jego wiodących eksponentów. BRICS nie jest, ponadto, Organizacją elitarną czy też zamkniętą dla innych państw. Zresztą, lista chętnych kandydatów rozszerza się coraz bardziej. Nowych przyjęć nie należy wykluczać – zapewne nastąpią one po zakończeniu 1. etapu konsolidacji BRICS pod każdym względem.
Na początku lat 90-tych 20.wieku upadł postjałtański system dwubiegunowy (Wschód – Zachód, neoliberalizm – sowietyzm itp.). Zaś pod koniec 1.dekady 21.wieku załamał się jego spadkobierca – układ jednobiegunowy (USA). Oba te systemy, podobnie jak wszystkie poprzednie, okazały się poronione i niewydajne, powodując niezmierne nieszczęścia, straty i szkody dla prawie całej ludzkości. Korzystali na tym jedynie prominenci wielkiego kapitału i ich zausznicy. Po krachu obydwu ww. systemów powstała na świecie i w poszczególnych krajach bardzo szkodliwa próżnia systemowa, która przecież nie może trwać wiecznie. Także życie międzynarodowe nie znosi pustki. W świetle tego, utworzenie BRICS powinno być traktowane jako bardzo poważna i odważna próba usunięcia tej pustki oraz utworzenia nowego wielobiegunowego (multilateralizm), zrównoważonego i sprawiedliwego ładu na świecie. Jest to zadanie niezwykle trudne i bardzo odpowiedzialne na miarę naszej epoki i lepszej przyszłości.
Utworzenie BRICS stanowiło nie lada zaskoczenie dla wielkiego kapitału północno-atlantyckiego i dla neoliberalizmu – chociaż co bardziej światli politycy i intelektualiści zachodni prognozowali taki bieg wydarzeń. Od samego początku istnienia tej Organizacji, Zachód usiłował minimalizować jej znaczenie, prognozować niechybny upadek oraz, co gorsza, dążyć do maksymalnego osłabienia większości filarów BRICS, może z wyjątkiem Indii.
Agresywna presja Zachodu dotyczy, przede wszystkim: Rosji (otaczanie łańcuchem państw prozachodnich, zwłaszcza proamerykańskich, które były kiedyś proradzieckie, strategia majdanowa, kryzys ukraiński, białoruski, sankcje, wyścig zbrojeń, czarna propaganda, wojny hybrydowe itp.); oraz Chin (próby osłabiania ich potencjału gospodarczego instrumentami kryzysowymi i protekcjonistycznymi, prowokacje polityczne, np., tajwańskie, hongkongskie, tybetańskie, ujgurskie, intensyfikacja napięcia polityczno-strategicznego na Dalekim Wschodzie, liczne – około 25 – bazy wojskowe US wokół Chin itp.).
Zaś w odniesieniu do Brazylii i do RPA stosowane są, głównie, metody presji ekonomiczno-finansowej i propagandowej, mające na celu osłabianie wzrostu gospodarczego oraz destabilizację finansową tych państw, podsycanie niepokojów społecznych i in. Jednym słowem, nie mogąc zniszczyć Organizacji – jako całości, jej przeciwnicy starają się osłabiać poszczególne filary, w nadziei, iż ich nadwyrężenie lub obalenie unicestwi całą strukturę. Skutki są jednak odwrotne od tych zamiarów. Działa efekt katalizatora. Bowiem, w miarę jak zwiększa się presja zachodnia (neoliberalna) na BRICS, Organizacja ta doskonali systematycznie swą działalność i umacnia swe wpływy w świecie. Jest to swoisty bezprecedensowy fenomen w historii naszej cywilizacji. Z punktu widzenia kapitału północno-atlantyckiego, sytuacja jest już nie do pozazdroszczenia, gdyż Zachód (NATO, UE, banki światowe i in.) nie wytrzymuje konkurencji z BRICS w kategoriach efektywności, innowacyjności, potencjału produkcyjnego, zasobów finansowych i pojemności rynku. Oraz, co więcej, rozwój Zachodu bez normalnej współpracy z BRICS byłby nie do pomyślenia – teraz i w przyszłości. Doskonale rozumie to, np., kierownictwo polityczne i przedsiębiorcy niemieccy, kooperując od dawien dawna z Chinami, z Rosją, z Indiami i z in. oraz odnosząc bardzo poważne korzyści wzajemne z tego tytułu.

Samo kojarzenie znaczenia i globalnych wpływów mocarstw członkowskich BRICS tylko z ramami tej Organizacji byłoby dalece niepełne i mylące. Bowiem, ich oddziaływanie i wpływy sięgają znacznie dalej i obejmują, praktycznie, cały świat. Wynika to z faktu przynależności tych mocarstw do ww. znanych organizacji międzynarodowych, typu ONZ, WTO, WHO, RCEP, G20 i in. oraz do wielu organizacji specjalistycznych o mniejszym zasięgu. I tak, np.: Brazylia należy do Organizacji Państw Ameryki Południowej i Karaibów oraz do Mercosur, Rosja – do Wspólnoty Niepodległych Państw i do Szanghajskiej Organizacji Współpracy, Indie – do Ruchu Państw Niezaangażowanych (120 krajów członkowskich i 17 państw obserwatorów) oraz do British Commonwealth of Nations (53 kraje), Chiny – do Szangajskiej Organizacji Współpracy oraz do Stowarzyszenia ASEAN + 3, do G17 + 1 oraz Afryka Południowa – do Unii Afrykańskiej.

Jednym słowem, są już wszelkie podstawy po temu, aby wiązać z BRICS uzasadnione nadzieje na pozytywną przebudowę świata i na jego pokojową przyszłość. Jest ona młodą organizacją globalną, nie skażoną błędami, przywarami i impotencją znanych instytucji postjałtańskich – typu: ONZ, UE, MFW i in. Może ona czerpać z pozytywnych wzorów oraz unikać negatywnych doświadczeń i „starych” błędów” poprzedniczek. Dlatego też możliwości jej konstruktywnego i nowatorskiego działania dla dobra całej ludzkości są ogromne. Ale, jednocześnie, skala współczesnych trudności, wynikających – chociażby – z konsekwencji kryzysu globalnego, szczególnie gospodarczego i pandemicznego oraz ze znacznego wzrostu napięcia na arenie międzynarodowej jest niespotykana od dawna. Jednakże, ogromny innowacyjny potencjał rozwojowy mocarstw członkowskich BRICS – każdego z osobna i wszystkich razem oraz ich determinacja programowa i aktywność praktyczna stanowią rękojmię powodzenia w staraniach i w dążeniach tej Organizacji do nowego optymalnego ładu na Ziemi oraz do zapewnienia lepszej przyszłości wszystkim ludziom.

Sylwester Szafarz